

מהם התנאים לעיכוב ביצוע עונש מאסר?

לפעמים גם ייצוג משפטי מבריק לא מספיק כדי למנוע הרשעתו של נאשם על-ידי בית המשפט. עם זאת, הרשעה אין משמעותה סופו של ההליך המשפטי בעניינו, שכן שמורה לו הזכות לערער על ההחלטה בפני בית משפט גבוה יותר. במידה ואותו אדם יחל לרצות את עונשו ואחר כך יתקבל ערעורו, הוא צפוי להיפגע פגיעה קשה ובלתי הפיכה. לאור כך, באפשרותו לבקש מבית המשפט לעכב את ביצוע עונש המאסר עד למתן פסק דין בערעורו. עו"ד אסף דוק מסביר אודות אופיה ומרכיביה של הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר והתנאים לקבלתה.

על פי סעיף 43 לחוק העונשין הנוגע לחישוב תקופת מאסר, אדם יחל את תקופת מאסרו מיום שייגזר עליו גזר הדין. אלא אם כן שוחרר בערבות - במצב שכזה, הימים בהם הוא שוחרר לא יחשבו כחלק ממניין ימי תקופת המאסר. אמנם על פי סעיף 44 לחוק העונשין, רשאי בית המשפט להחליט על התאריך שבו יחל המאסר. בנוסף, לפי סעיף 87 לחוק העונשין גם במידה ונקבע מועד לביצוע העונש, רשאי בית המשפט לדחות את ביצוע העונש, ואף לדחות אותו פעם נוספת.

כמו כן, רשאי בית המשפט לדרוש ערבויות מהמורשע לדחיית העונש. מסעיפי חוק אלו ניתן לראות, שעל אף החשיבות שהחוק מייחס לכך שעונש המאסר יחל עם ההרשעה, קיימת אפשרות עבור בית המשפט להחליט על מועד אחר לתחילת ריצוי העונש, ואף לדחות מועד זה מטעמים שונים. דבר המשאיר פתח עבור צוות ההגנה של הנאשם, לבקש שעונש המעצר יחל במועד מאוחר יותר, ובזמן זה להגיש ערעור שבתקווה יגרום לכך שעונש המאסר יתבטל או יומתק.

סיכוי הערעור ושאלת מאזן הנזקים והנוחות הם העומדים במרכז השיקולים לעיכוב ביצוע. הפסיקה קובעת כי התנאים למתן עיכוב ביצוע הם שני אלו:

□ **בחינת סיכויי ההצלחה בערעור** - ככל שסיכויי הערעור גדולים, כך תידרש ראייה פחותה יותר בדבר חוסר האפשרות להשיב את המצב לקדמותו ולהיפך. בתוך כך, הפסיקה קבעה כי כדי לעבור משוכה זו על בית המשפט להתרשם כי הערעור אינו משולל יסוד מבלי לנקוט עמדה שהיא מעבר להתרשמות על פני הדברים כמובן.

□ **הנזק היחסי שייגרם לצדדים ממתן או אי מתן הצו / השבת המצב לקדמותו** - בחינת השאלה עד כמה ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו, היה שיתקבל הערעור.

בהקשר זה, ראו גם פסיקת כב' השופט נעם סולברג בע"א 250/16 אריאלה שפירא נ' נתן מוסט (ניתן ביום 18.1.2016):

"בין שני השיקולים לעיכוב ביצוע פסק הדין - סיכויי הערעור ומאזן הנוחות - מתקיימים יחסי גומלין המוכרים כ'מקבילית כוחות', לפיהם ככל שישתכנע בית המשפט כי סיכויי הערעור טובים יותר, תידרש הוכחה מוצקה פחות לכך שמאזן הנוחות נוטה לטובת המערער; וכן להפך (ע"א 5671/11 אנדרסון מדיקל בע"מ נ' אוניפארם בע"מ, פסקה 8 (1.9.2011)) ... לעמדת, כאשר עסקינן בסעד כספי, די בכך שמאזן הנוחות אינו מצביע על צורך בקבלת הבקשה על מנת לדחותה, אלא אם כן סיכויי הערעור הם כה גבוהים עד כדי כך שהם ניכרים גם בבחינה לכאורית שלהם. והנה, בדיקת הערעור דנן מגלה כי אין זה מן המקרים שבהם סיכויי הערעור בולטים וניכרים כבר בבחינה לכאורית זו."

השיקולים נגד עיכוב ביצוע עונש מאסר

שיקוליו של בית המשפט האם לאפשר את דחיית ביצוע עונש המאסר, הם דוגמה קלאסית להתלבטות בין שמירה על האינטרס הציבורי לבין שמירה על זכויות האדם שהורשע.

האינטרס הציבורי להכניס למעצר אדם שהורשע סמוך להרשעה נשען על הנימוקים הבאים:

א. למען ירו ויראו: במיוחד במשפטים מתוקשרים, חשוב שהציבור ידע שעבריו מורשע מתחיל לשלם את חובו בהקדם, כתוצאה ממעשיו. יש בקביעת נורמה משפטית זו בכדי ליצור הרתעה עבור עבריינים אחרים, וכדי לחזק את האמון במערכת האכיפה והמשפט.

ב. הגנה על שלום הציבור: לא אחת, אדם שהורשע בפלילים מהווה סכנה לשלום וביטחון הציבור, לכן כאשר הוא מוכנס מאחורי סורג ובריח בהקדם, אין הדבר רק בא להענישו, אלא יש בו כדי להגן על הסביבה מפניו. דוגמה בולטת לכך הוא עבריו מין סדרתי, אדם שהורשע בעבירות ביטחוניות, ועוד.

ג. חיבול בהליך המשפטי: מתן מרווח זמן בין ההרשעה לבין ביצוע העונש עלולה במקרים מסוימים להוביל לכך שהאדם המורשע ינסה להשפיע על עדים, לשבש הליכים וראיות, ולחבל בצורה כזו או אחרת בהליך המשפטי, כך שכאשר הוא יגיש ערעור בעניינו, יגדלו סיכויי להתקבל. הכנסתו למאסר אמורה למנוע זאת.

ד. הימלטות מן הדין: ישנם מורשעים שקיימת עבורם סכנת הימלטות. בין אם מדובר בירידה למחתרת בארץ, או אף עזיבה לחו"ל.

ה. עבור הקורבנות: במיוחד כאשר מדובר בפשעים אלימים, הקורבן ומשפחתו מחכים בכיליון עיניים לעשיית צדק בעניינו של העבריו, אשר לא אחת, הוא אף גר בקרבתם. אי עשיית הצדק באופן מיידי עלולה לזרות מלח על הפצעים שהעבריו גרם להם, ולחבל בתהליך ההתאוששות והשיקום של הקורבנות ממעשיו.

השיקולים בעד בעיכוב ביצוע עונש מאסר

לעומת האינטרס הציבורי המובהק ליישם את עונש המאסר קרוב ככל הניתן לגזירת העונש, בית המשפט לעיתים גם לוקח בחשבון את זה שביצוע מאסר באופן מיידי עלול לפגוע בזכויות הנאשם. כך, כאשר צוות ההגנה של הנאשם מתכננים להגיש ערעור על החלטת בית המשפט, והשופט משתכנע בזה שהטענות ותיק הראיות שימשם לערעור הם משמעותיים, ואי לכך קיים סיכוי שהערעור יתקבל בערכאה גבוהה יותר, ייתכן ובית המשפט יחליט על דחיית עונש המאסר עד לאחר קיום הערעור. זאת, כדי למנוע מצב בו נאשם ירצה עונש מעצר, ולבסוף יתגלה שהוא חף מפשע. הדבר מקבל משנה תוקף במיוחד כאשר עונש המאסר שנקבע הוא קצר, מה שעלול לגרום לכך שהנאשם ירצה חלק גדול מהעונש, בטרם יזוכה בערעור.

בנוסף, נסיבות אישיות של הנאשם כגון טיפול רפואי דחוף בארץ או בחו"ל או אשפוז ממושך, השתתפות בהלוויה ועוד, גם יש בהם כדי להביא לדחיית ביצוע עונש המאסר. זאת ועוד, ככל שלנאשם עבר פלילי כבד יותר, כך יהיה קשה יותר לשופט לאשר את דחיית ביצוע מאסר. כמו כן, התנהגותו של הנאשם במהלך המשפט יחד עם מידת מסוכנותו של הנאשם לציבור - גם בהם יש כדי להשפיע על החלטת בית המשפט, האם לאשר עיכוב ביצוע מאסר.

מבקש לעכב את ביצוע פסק הדין שהוטל עליך?

במידה והורשעת בעבירה והוטל עליך עונש מאסר בפועל, חשוב מאוד שתיוועץ בעורך דין פלילי מנוסה הבקיא ברזי המשפט על מנת שיוכל לסייע לך לעכב את ביצועו עד למתן פסק דין בערעור. כאמור, סיכוי הערעור ושאלת מאזן הנזקים והנוחות הם העומדים במרכז השיקולים לעיכוב ביצועו של עונש מאסר. משכך, הצורך בייצוג משפטי מקצועי הוא הכרחי על מנת ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק, למנוע עוגמת נפש עתידית ולאפשר הזדמנות להתכונן כראוי לשלב הערעור.

במידה והורשעת והושת עליך עונש מאסר אותו אתה מעוניין לעכב עד למתן החלטה בערעורך, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}